

Παναγιώτης Κανελλόπουλος

ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

(«Γεννήθηκα στο Χίλια τετρακόσια δύο»,

Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», Ε' έκδοση, Αθήνα 1996, том. Α')

Όταν είδα στην Αθήνα την Ακρόπολη, είπα ότι είναι αδύνατο να ιδώ στη ζωή μου κάτι άλλο που θα μπορούσε να τη συναγωνισθεί. Όταν αντίκρισα τον Μυστρά, είπα ότι είχα άδικο. Η Ακρόπολη είναι χωρίς άλλο μοναδική. Αλλά και ο Μυστράς είναι μοναδικός. [] Οι εκκλησιές του Μυστρά σε καλούν να μπεις μέσα, ενώ ο Παρθενών σου επιβάλλει να σταθείς απ' έξω. [] Όταν μπήκα στο ναό της Περιβλέπτου, σκέφτηκα- κάτι τέτοιο είχα σκεφθεί και στο Δαφνί- ότι, εξίσου με τον κόσμο που τον θαυμάζεις απ' έξω, αξίζει κ' εκείνος που πρέπει να μπεις μέσα του για να τον θαυμάσεις. Ήταν μεγάλο, πολύ μεγάλο, το γεγονός ότι οι αρχαίοι Έλληνες- με την αρχιτεκτονική των ναών τους, με τα στάδια και τα θέατρά τους- έκαμαν τον άνθρωπο ν' ανακαλύψει ό,τι φωτίζεται από τον φυσικό ήλιο, ν' ανακαλύψει την αξία του ανοικτού χώρου, του υπαίθρου, του κόσμου που ξεσκεπάζεται και παραδίνεται στο φως(ν' ανακαλύψει την αξία του γυμνού σώματος). Ωστόσο, τουλάχιστον εξίσου μεγάλο πρέπει να πω και το γεγονός ότι ο Χριστιανισμός- με την ψυχή και με τα χέρια των ίδιων πάλι των Ελλήνων- έκαμε τον άνθρωπο ν' ανακαλύψει τον εσωτερικό χώρο της ζωής, εκείνον που δεν τον φωτίζουν αρκετά οι ακτίνες του φυσικού ήλιου και που πρέπει, για να μπορέσουμε να τον διακρίνουμε καλά, να τον ανοίξει στα μάτια μας ένα άλλο φως. Και το μεγάλο αυτό γεγονός- αυτό το δεύτερο- μου έγινε απόλυτα συνειδητό [] όταν αντίκρισα το Δαφνί και τον Μυστρά και όταν ειδικότερα μπήκα μέσα στο Δαφνί και μέσα στην Περιβλεπτο ή και σ' άλλους ναούς του Μυστρά.